

Inzet en achtergrond van de POH

Er zijn de laatste jaren verschillende maatregelen genomen om de rol van de huisarts als poortwachter binnen de ggz te versterken. Zoals de financiële regeling voor de inzet van een POH-ggz. NIVEL Zorgregistraties brengt in kaart hoe de ggz in de huisartsenpraktijk zich ontwikkelt.

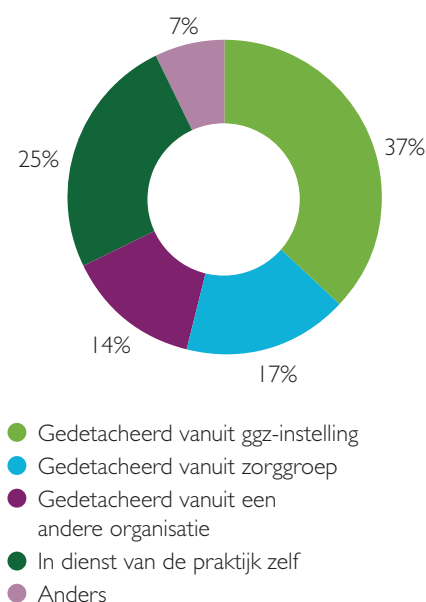
Om inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken rondom de ggz in de huisartspraktijk is in maart 2014 een enquête verstuurd naar alle huisartspraktijken van NIVEL Zorgregistraties (n=386). De vragenlijst werd door 272 huisartspraktijken (zeventig procent) volledig ingevuld. Bij de meeste huisartspraktijken (85 procent) was in maart 2014 minimaal één POH-ggz werkzaam. Bij de meeste praktijken (61 procent) is dit er ook maar één, maar bij sommige praktijken werken twee of zelfs meer praktijkondersteuners-ggz. Een kwart van de huisartspraktijken is

Achtergrond van de POH-ggz

De POH-ggz is vanuit zijn of haar opleiding meestal sociaal psychisch verpleegkundige (61 procent), psycholoog (achtien procent), algemeen maatschappelijk werker (twaalf procent), of heeft een andere achtergrond (negen procent). Van bijna de helft van de praktijkondersteuners is bekend dat zij naast hun functie als POH-ggz ook nog (parttime) bij een ggz-instelling werken. Figuur 1 laat zien wat de meest voorkomende vormen van dienstverband zijn waarbinnen de POH-ggz werkzaam is bij

huisartsen in deze vormgevingsfase nog onzeker over de toekomst van de POH-ggz. Binnen de politiek vreest men dat de situatie van gedetacheerde POH-ggz wel eens zou kunnen leiden tot meer verwijzingen naar de gespecialiseerde ggz, terwijl de inzet van de POH-ggz juist bij zou moeten dragen aan het terugdringen van het aantal verwijzingen.

Figuur 1 Dienstverband van de POH-ggz in de huisartspraktijk in 2014

De POH-ggz wordt steeds meer ingezet, in totaal bij ongeveer vijf procent van de patiënten met psychische klachten in 2012

op het moment van de vragenlijst bezig met het werven van een (extra) POH-ggz. Bij slechts zes procent van de praktijken is geen POH-ggz werkzaam, en is men ook niet van plan deze op korte termijn te werven. Veelgenoemde redenen om geen POH-ggz in dienst te hebben zijn het nog niet gebruikmaken van de regeling die de inzet van de POH-ggz mogelijk maakt, of het ontbreken van praktijkruimte.

de huisartspraktijk. Bijna driekwart van de praktijkondersteuners-ggz is gedetacheerd: vanuit een ggz-instelling in de basis-ggz of gespecialiseerde ggz (37 procent), een zorggroep (zeventien procent), of een andere organisatie (veertien procent), bijvoorbeeld algemeen maatschappelijk werk of een stichting. Een klein gedeelte (zeven procent) is op een andere manier verbonden aan de praktijk, meestal als zelfstandige zonder personeel of freelancer. Slechts een kwart van de praktijkondersteuners-ggz is in dienst van de huisartspraktijk of het gezondheidscentrum zelf. Mogelijk zijn

Patiënten bij de POH-ggz

Met behulp van de registraties van huisartspraktijken die deelnamen aan NIVEL Zorgregistraties is in kaart gebracht hoe vaak patiënten met psychische klachten in 2010, 2011, en 2012 een (telefonisch) consult of visite hadden bij een POH-ggz. Deze aantallen zijn omgerekend naar patiënten met minimaal één consult of visite bij de POH-ggz per duizend ingeschreven patiënten (figuur 2).

Figuur 2 Aantal patiënten en consulten bij de POH-ggz per 1.000 ingeschreven patiënten van alle praktijken

Figuur 3 Aantal patiënten en consulten bij de POH-ggz per 1.000 ingeschreven patiënten bij praktijken waar een POH-ggz werkzaam is

Er werd tussen 2010 en 2012 in toenemende mate door huisartsen gebruik gemaakt van de POH-ggz. Het aantal patiënten waarbij een POH-ggz is ingezet stijgt tussen 2010 en 2012 met ongeveer zeventig procent. Uit de registraties blijkt dat het totale aantal patiënten met psychische klachten bij de huisarts in dezelfde periode redelijk constant blijft, met ongeveer honderd per duizend ingeschreven patiënten. Hierdoor kunnen we concluderen dat een POH-ggz bij steeds meer patiënten wordt ingezet; in totaal bij ongeveer vijf procent van de patiënten met psychische klachten in 2012. Omdat het aantal consulten en visites ongeveer

evenveel stijgt als het aantal patiënten, blijft het gemiddeld aantal contacten van drie per patiënt tussen 2010 en 2012 ongeveer gelijk.

Als we alleen kijken naar huisartspraktijken waar minimaal eenmaal per jaar een POH-ggz is ingezet, komen elk jaar ongeveer tien van de honderd patiënten met psychische klachten bij de POH-ggz terecht (figuur 3). Dit blijft redelijk constant tussen 2010 en 2012.

Groeiende inzet

Bij steeds meer patiënten met psychische problematiek wordt een POH-ggz ingezet. Dit lijkt te komen door een groei van het aantal praktijken met

een POH-ggz, en niet direct doordat binnen de praktijken met een POH-ggz meer patiënten behandeld worden of doordat er een groter aantal consulten per patiënt wordt ingezet. Deze resultaten passen bij een beoogde versterking van de ggz binnen de huisartspraktijk, en binnen het *stepped care* principe, waarbij patiënten met (lichte) psychische klachten eerst binnen de huisartspraktijk worden gezien en eventueel behandeld, en pas daarna naar de basis-ggz of gespecialiseerde ggz worden verwezen. De verwachting is dat de inzet van de POH-ggz de komende jaren nog verder zal groeien. Met behulp van NIVEL Zorgregistraties wordt in kaart gebracht hoe de zorg rondom patiënten met psychische klachten zich verder ontwikkelt binnen de eerste-lijnszorg.

Tessa Magnée, Peter Verhaak, Lando Koppes, Dinny de Bakker

Verzamelde gegevens van huisartsen

NIVEL Zorgregistraties eerste lijn gebruikt gegevens die routinematig in de zorg worden verzameld bij eerstelijns disciplines. Zo is er beschikking over de gegevens van 386 huisartsenpraktijken met 1,2 miljoen ingeschreven patiënten in 2014. Met de gegevens die huisartsen registreren is het bijvoorbeeld mogelijk om in kaart te brengen welke diagnoses zij stellen, hoe vaak ze medicijnen voorschrijven, en hoe hun verwijscijfers eruitzien. De patiëntenpopulatie van de praktijken die deelnemen aan NIVEL Zorgregistraties is representatief voor de Nederlandse bevolking wat betreft leeftijd en geslacht.

